

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Cum promissione ficta, num 43.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

floraret, matrimonium, eam debet ducere, non obstante illo excessu, quia tunc ratione promissionis debitus est totus ille excessus, in casu nostro &c.

rr Sanc. li. 1. matr. d. 10. n. 14. f. De Lugo l. c. sec. a. n. 32.

42. Ex alio capite puto, etiam esse probabile, virum hunc solum tangentem puellam, & matrimonium promittentem, ut item virum illum excedentem dignitate, non obligari regulariter ad eam ducendam, sed solum ad damnum compensandum. Quando enim (ait t. Lessius) aliquid prodigè promittitur, excedens valde valorem rei, quæ petitur, non censetur velle se aliquis obligare, nisi quantum operis valor exigit: quare, cum in casibus nostris matrimonium valeat plus, quam tactus ille, vel quam illa virginis infamæ pula, non censentur illi viri se ad illud obligasse. Notanter dixi, regulariter; nam si vere promiserunt, animo se obligandi, non video, unde possint hi à servanda promissione resilire, præsertim quia honesta mulier potest suum corpus justè vendere, quantum ipsi placet, ut superius 9. 3. num. 25. diximus satis.

t. Less. li. 2. c. 13. d. 1. n. 9.

Quando deflorator vult promissionem servare, & virginem ducere, illa vero, vel parentes recusant, an obligetur alia via damnum rescire, dicam mox num. 48.

Promissio defloratoris ficta.

43. Quamvis fictè, & sine animo se obligandi promiserit quis mulieri violatæ matrimonium, tamen obligabitur ad resarciendum totum damnum, quia ejus damni per illam

fictionem ipse violator causa est. Nec obstabit votum, x sive subsequens, sive præcedens, ut ex dictis num. 31. colligi potest. Idem puto, si fictè quis de præsentì matrimonium cum aliqua contraxit, & sub eo prætextu violavit. Idem denique, etiam si per promissionem fictam solum extorserit oscula & tactus: semper enim damnum illatum rescirci propter dictam rationem debet, etiam si ea virgo non fuerit, sed mulier a honesta &c.

u. DD. cit. & passim. x De Lugo t. 2. de just. d. 12. sec. 3. nu. 27. & 48. a S. Th. in 4. dist. 48. q. un. ar. 2. ad 4. alijq. multi apud Sanch. li. 1. de matr. d. 10. num. 2. contra Præpositum allatum à Diana p. 5. tr. 14. ref. 32.

44. Difficultas ergo solum est, an satis sit, si violator tunc resarciat alia via æquivalenti, non autem matrimonio, quod fictè promissum est? Et communis sententia a est, non esse satis, sed matrimonium contrahere omnino debere. Ratio est, quia personalis fuit, licet ficta promissio, de sua scilicet danda persona; ergo in hac personali obligatione jus obtinuit decepta, ergo cum hac possit servari, injustitia mulieri fieret, si poneretur in æquivalenti: sicut si tibi jus est in hunc numero equum, non sit justa satisfactio in pecunia, vel in æquivalenti.

45. Non desunt tamen hic sue excusationes: primò, quando supervenit impedimentum irreparabile: secundò, quando mulier fornicatur cum adultero: tertio, quando timetur scandalum, & malus matrimonij exitus: quarto, quando mulier se virginem finxit: quinto, quando habentur soli tactus,

tañus, de quibus vide dicta num. 48. & 42. hic proportionaliter applicanda: sextò, excusant communiter Doctores, *b* quando tantus forte est excessus inter promissariam, ut facile potuerit scēmina cognoscere fictionem viri admodum digni; huc etiam pertinet, quando vir ijs verbis ambiguus utitur in promittendo, ut facile appareat, ab ipso velle scēminam decipi.

b *S. Th. l. c. Sanch. l. c. n. 39. Vasq. de rest. c. 3. §. 1. dub. 3. n. 19.*

46. Quoniam vero ijdem doctores fatentur, scēminam facile decipi, non culpa sua, sed fragilitate sexus, ac iudicij minus perspicacis, unde tunc non posse fictē promittentem recurrere ad hanc excusationem, ideo puto, vix in praxi excusari ex hoc capite violatorem: si tamen, in raro casu, deceptionis sibi sola causa est mulier, sibi imputet, nec violator ad matrimonium obligabitur.

47. Quid, si mulier non cognoscebat, illum virum adeo excellere, obligabitur ne vir ille fictē matrimonium promittens ad illam ducendam? Respondeo, si fictē promisit (nam si verē, dixi supra nu. 41. sine) non videtur obligandus, nisi ad resarciendum damnum per æquivalens. Ratio est, quia ex una parte non obligatur ipse, ex vi promissionis: ficta enim illa fuit: & ex alia, si mulier excessum dignitatis non cognovit, non consentit viro sub ratione tantæ dignitatis, ergo non potest matrimonium tam dignum exigere: semper enim haberet plus, quam ei deberetur. Sufficiet, ergo, si ei alio modo recompensetur,

c Sanc. ib. n. 21. de Lugol. c. sec. 2. n. 32.

48. Petes hic denique, an teneatur deflorator resarcire damnum alia via, si is velit defloratam ducere, sed ipsa abnuat, vel ea volente, abnuant efficaciter ejus parentes?

Respondeo, si nolit ipsa, ad nihil deflorantem *d* obligo, si ve ex animo, si ve ficta tergiversatione sponderit, quia vir conjugium promisit, non aliud. In uno casu eum obligarem resarcire damna, quando vir finxit se melioris notabiliter conditionis, quam fuerit mulier: tunc enim hæc decepta fuit, & jure nunc tanquam indignum eum respuit; ergo illi stuprator debet damnum, ratione deceptionis extortum, resarcire. Quod si nolint parentes, tunc aliqui *e* non improbabili-ter obligant ad resarcienda damna alia via, quia non æquum est, virginem sine sua culpa irreparatam remanere. Sed certē probabile *f* etiam est, nec tunc obligari ad aliquid stupratorum, quia ipse solum obligatur ad id, quod fictē, vel verē promisit, solum autem conjugium promisit. Illud ex supradictis n. 37. noto, si facile vir parentes inducere posset, obligari ipsi, ad illorum assensum obtinendum, quia qui aliquid promittit, promittit etiā implicitē ordinaria media ponere, quæ faciunt ad implendā promissionē.

d *De Lugol. c. n. 28. e Sylv. Nav. alijq. quos refert Sanc. l. 1. matr. d. 10. nu. 15. Vasq. l. c. §. 1. du. 3. num. 12. f* *Sanch. l. c. de Lugol. 1. n. 29.*

Dubium incidens.

De muliere fictē copulam promittente.

49 Ex ejusmodi promissione nullam obligationem induci, ex se patet